

BELGISCHE SENAAAT SENAT DE BELGIQUE

ZITTING 1959-1960

VERGADERING VAN 15 JUNI 1960

Ontwerp van wet waarbij de Sabena de machtiging verleend wordt haar statuten te wijzigen.

VERSLAG

namens de Commissie voor het Verkeerswezen (1) uitgebracht door de h. Van den Storme.

DAMES EN HEREN,

Het ontwerp van wet waarbij aan de Sabena machtiging wordt verleend haar statuten te wijzigen, werd in de Kamer van Volksvertegenwoordigers aangenomen in haar vergadering van 15 juni 1960.

Dit ontwerp is van dringende aard omwille van twee nieuwe feiten die zich in een zeer nabije toekomst zullen voordoen.

Daarom heeft uw Commissie onmiddellijk dit ontwerp in behandeling genomen.

Deze twee nieuwe feiten zijn de toetreding van de Sabena tot Air Union en de totstandkoming van de Kongolese onafhankelijkheid.

De toetreding van de Sabena tot Air Union maakt het onontbeerlijk dat de Staat zijn majoritaire invloed in de maatschappij verzekert.

De Raad van Beheer van de Sabena zal een

(1) De volgende leden hebben aan de beraadslagingen van de Commissie deelgenomen : de hh. DELPORT, Voorzitter ; CLAEYS E., DEBAISE, DE GRAUW, DEKEYZER, DEMARNEFFE, DONSE, FERON, VAN DEN BUSSCHE, HAMBYE, NEELS, PONTUS, STUBBE, USELDING, VANDEPUTTE, VERSIEREN en VAN DEN STORME, Verslaggever.

R.A 5947

Zie :

Gedr. St. van de Senaat :

403 (Zitting 1959-1960) : Ontwerp overgezonden door de Kamer van Volksvertegenwoordigers.

SESSION DE 1959-1960

SEANCE DU 15 JUIN 1960

Projet de loi autorisant la Sabena à modifier ses statuts.

RAPPORT

fait au nom de la Commission des Communications (1) par M. Van den Storme.

MESDAMES, MESSIEURS,

Le projet de loi autorisant la Sabena à modifier ses statuts, a été approuvé par la Chambre des Représentants en sa séance du 15 juin 1960.

Ce projet revêt un caractère urgent, étant donné que deux faits nouveaux vont se produire dans un avenir très rapproché.

C'est pourquoi votre Commission lui a accordé le bénéfice de l'urgence.

Les deux faits nouveaux sont, d'une part, l'adhésion de la Sabena à Air Union et, d'autre part, l'accession du Congo à l'indépendance.

L'adhésion de la Sabena à Air Union oblige l'Etat à s'assurer une influence majoritaire au sein de la société.

Le Conseil d'administration de la Sabena devra

(1) Les membres suivants ont participé aux délibérations de la Commission : MM. DELPORT, Président ; CLAEYS E., DEBAISE, DE GRAUW, DEKEYZER, DEMARNEFFE, DONSE, FERON, VAN DEN BUSSCHE, HAMBYE, NEELS, PONTUS, STUBBE, USELDING, VANDEPUTTE, VERSIEREN et VAN DEN STORME, Rapporteur.

R.A 5947

Voir :

Doc. du Sénat :

403 (Session de 1959-1960) : Projet transmis par la Chambre des Représentants.

gedeelte van zijn bevoegdheden moeten overdragen aan zijn vertegenwoordigers bij de beheersorganen van Air Union.

Het vetorecht waarover de Staat bij de Sabena beschikt, zal in de nieuwe organisatie overbodig zijn.

Daarom is een effectieve meerderheid van de Staat niet alleen in de schoot van de algemene vergadering maar ook in de Raad van Beheer van de Sabena onontbeerlijk.

Door de totstandkoming van de Kongolese onafhankelijkheid zou de meerderheidspositie van de Belgische Staat in de schoot van de algemene vergadering verloren gaan.

Er is dus geen andere weg dan de participatie van de Belgische Staat in de Sabena te verhogen.

De huidige verdeling van kapitaal is :

privaatkapitaal	ongeveer 50 t. h.
Staat	» 25 t. h.
Kongo	» 25 t. h.

De nieuwe verdeling van kapitaal zal zijn :

privaatkapitaal	10 t. h.
Staat	65 t. h.
Kongo	25 t. h.

De onafhankelijkheid van Kongo zal voor de toekomst van de Sabena verschillende problemen stellen. Deze problemen worden met de grootste aandacht onderzocht door het Departement van Verkeerswezen en dat van Kongo en Ruanda-Urundi.

Een definitieve oplossing zal evenwel maar tot stand komen na overleg tussen de Belgische Regering en de toekomstige Regering van Kongo. Deze onderhandelingen, die het geheel der burgerlijke luchtvaart omvatten, zullen zo spoedig mogelijk tussen deze Regeringen gevoerd worden.

In die voorwaarden zijn de voorgestelde nieuwe statuten van de Sabena in feite maar een tijdelijke oplossing.

De voorgestelde wijzigingen in dit ontwerp van wet, beogen dus in de eerste plaats de mogelijke toetreding van de Sabena tot Air Union. Deze toetreding wordt voorzien voor oktober a.s. Het blijkt dan ook onmogelijk de onderhandelingen met de toekomstige Kongolese Staat af te wachten.

Het huidig ontwerp van wet raakt niet aan de algemene inrichting, noch aan de algemene structuur, noch aan het karakter van naamloze vennootschap van de Sabena.

déléguer une partie de ses pouvoirs à ses représentants au sein des organes de gestion d'Air Union.

Le droit de veto dont dispose l'Etat deviendra superflu au sein de la nouvelle organisation.

C'est pourquoi une majorité effective de l'Etat est indispensable non seulement au sein de l'assemblée générale mais également au sein du Conseil d'administration de la Sabena.

L'accession du Congo à l'indépendance ferait disparaître la majorité de l'Etat belge au sein de l'assemblée générale.

La seule solution est donc de procéder à l'augmentation de la participation de l'Etat belge à la Sabena.

La répartition actuelle du capital est la suivante :

capitaux privés	environ 50 p. c.
Etat	» 25 p. c.
Congo	» 25 p. c.

La nouvelle répartition du capital se présentera comme suit :

capitaux privés	10 p. c.
Etat	65 p. c.
Congo	25 p. c.

L'indépendance du Congo posera plusieurs problèmes concernant l'avenir de la Sabena. Ceux-ci sont étudiés avec la plus grande attention par le Département des Communications et par celui du Congo et du Ruanda-Urundi.

Une solution définitive ne pourra toutefois intervenir que de commun accord entre le Gouvernement belge et le futur Gouvernement du Congo. Ces négociations, qui intéresseront tout l'ensemble du domaine de l'aéronautique civile seront engagées le plus tôt possible entre lesdits Gouvernements.

Dans ces conditions, les nouveaux statuts proposés de la Sabena ne constituent en fait qu'une solution transitoire.

Les modifications proposées dans le projet de loi visent donc en premier lieu la possibilité pour la Sabena d'adhérer à Air Union. Cette adhésion est prévue pour le mois d'octobre prochain. Il ne paraît dès lors pas possible d'attendre l'issue des négociations avec le futur Etat congolais.

Le présent projet de loi n'apporte pas de modifications affectant l'économie générale et la structure générale ainsi que le caractère de société anonyme de la Sabena.

Daarom was het nu voor de Minister niet mogelijk sommige voorstellen van de leden van uw Commissie te weerhouden omwille van de wijzigende invloed dezer voorstellen op de algemene inrichting van de Sabena.

De Minister heeft aan uw Commissie de amendementen medegedeeld waarvan hij de neerlegging verricht had tijdens het onderzoek van het ontwerp van wet door de Commissie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers.

Deze amendementen hadden betrekking op :

- de oprichting van een paritair comité van de burgerlijke luchtvaart, bij toepassing van de besluitwet van 9 juni 1945 ;
- de verplichting dat de afgevaardigden die benoemd worden op voorstel van een Minister deze laatste vertegenwoordigen in de Raad ;
- het feit dat de Minister, die de luchtvaart in zijn bevoegdheid heeft, aan de vergaderingen van de Raad en het Bestendig Comité deelneemt indien hij dit wenst ;
- het feit dat één der administrateurs, benoemd op voorstel van de minister die de luchtvaart in zijn bevoegdheid heeft, en daartoe speciaal wordt aangeduid, in de voorwaarden bepaald bij koninklijk besluit, de verbinding verzekert tussen de voormelde minister en de maatschappij ;
- de opheffing van de onverenigbaarheid tussen het mandaat van parlementair of van minister en dat van beheerder van de maatschappij.

Tijdens de besprekingen in uw Commissie werden verschillende voorstellen onderzocht. Sommige werden weerhouden, andere konden niet aanvaard worden.

Hierna volgen de verschillende opmerkingen :

1. Er wordt gezegd dat het ontwerp van wet zo laattijdig is neergelegd dat de besprekingen met haast hebben moeten plaatsgrijpen.

Antwoord van de Minister.

De Minister heeft verklaard dat zijn Departement terzake niet in fout is. In deze aangelegenheid werd op zeer innige wijze samengewerkt met de diensten van Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi en er moest rekening gehouden worden met de evolutie van de gebeurtenissen in Kongo. Er moesten contacten worden genomen met bepaalde Kongolese personaliteiten. Ambtenaren van het Departement van Verkeerswezen hebben zich te dien

C'est pourquoi il n'a pas été possible au Ministre de retenir certaines propositions des membres de la Commission, en raison des modifications qu'elles auraient apportées à la structure générale de la Sabena.

Le Ministre a fait part à la Commission de la teneur des amendements qu'il avait déposés lors de l'examen du projet de loi en Commission de la Chambre des Représentants.

Ces amendements portaient sur :

- la constitution d'une commission paritaire de l'aviation civile, en application de l'arrêté-loi du 9 juin 1945 ;
- la précision que les administrateurs nommés sur proposition d'un Ministre représentent ce dernier au Conseil ;
- le fait que le Ministre ayant l'aéronautique dans ses attributions participe, s'il le désire, aux réunions du Conseil et du Comité permanent ;
- le fait qu'un des administrateurs nommés sur proposition du Ministre ayant l'aéronautique dans ses attributions, et spécialement désigné à cet effet, assure, dans les conditions fixées par arrêté royal, la liaison entre ledit Ministre et la société ;
- la suppression de l'incompatibilité entre le mandat de parlementaire ou de ministre et celui d'administrateur de la société.

Au cours des discussions qui ont eu lieu au sein de votre Commission, plusieurs suggestions ont été examinées. Certaines ont été retenues, d'autres n'ont pu être acceptées.

Les différentes observations qui ont été faites, se trouvent reprises ci-dessous :

1. Un membre regrette que le projet de loi soit déposé si tardivement et que les discussions ont dû avoir lieu dans la précipitation.

Réponse du Ministre.

Le Ministre a déclaré que son Département n'est pas en cause. Il a fallu maintenir une liaison très étroite avec les services du Ministère du Congo belge et du Ruanda-Urundi et tenir compte de l'évolution des événements au Congo. Des contacts ont dû s'établir avec certaines personnalités congolaises. Des fonctionnaires du Département des Communications ont dû se rendre à Léopoldville à ce sujet. C'est à la suite de ce déplacement que le

einde naar Leopoldstad moeten begeven. Ingevolge deze reis moest het oorspronkelijk ontwerp herwerkt worden ten einde de draagwijdte ervan te vereenvoudigen en tot het huidige ontwerp te komen.

2. Er moet betreurd worden dat de leden van uw Commissie niet in het bezit werden gesteld van de statuten van de Sabena. Zij zouden op deze wijze de huidige statuten met de nieuwvoorgestelde kunnen vergeleken hebben, en zich rekenschap kunnen geven hebben van de wijzigingen die men er aan voorstelde.

Antwoord van de Minister.

Het betreft hier een werkmethode die voor de toekomst zou kunnen aangenomen worden. In dit geval zal aan elk lid van de Commissie een exemplaar worden gezonden van de huidige statuten, alsmede van de verschillende wetten die de oorspronkelijke wet, houdende oprichting van de Sabena in 1949, achtereenvolgens hebben gewijzigd.

3. Er moet betreurd worden dat het personeel niet vertegenwoordigd is in de Raad van Beheer. Het zou logisch geweest zijn het aantal beheerders te brengen op 18 om zodoende drie mandaten voor te behouden aan vertegenwoordigers van de meest representatieve syndicale organisaties.

Antwoord van de Minister.

Alhoewel de Minister de waarde van het principe dezer vertegenwoordiging begrijpt, kan hij ze in de huidige omstandigheden niet aanvaarden. Deze wijziging zou inderdaad niet opportuun zijn daar het onontbeerlijk is daartoe, vooraf, besprekingen te voeren met de syndicale organisaties om te kunnen onderzoeken onder welke vorm deze vertegenwoordiging zou kunnen onder ogen genomen worden.

Het is bovendien zeker dat een dergelijke wijziging het evenwicht van de verschillende vertegenwoordigingen in de schoot van de Raad van Beheer zou teniet doen. Deze laatste zouden zonder twijfel grondig moeten gewijzigd worden.

Welnu, het blijkt zeer moeilijk te zijn deze wijzigingen van nu af door te voeren, zonder dat een voorafgaande overeenkomst getroffen wordt met de vertegenwoordiging van Kongo in de Sabena, overeenkomst die binnen de vereiste termijn niet kan verwezenlijkt worden.

Het vraagstuk van de vertegenwoordiging van het zeer talrijk Afrikaans personeel zou eveneens gesteld worden.

Alhoewel de Minister van Verkeerswezen van oordeel is dat deze kwestie een oppuntstelling eist die buiten het kader en de draagwijdte van het huidige ontwerp van wet ligt, verwerpt hij het principe niet.

projet primitif a dû être remanié en vue d'en simplifier la portée, ce qui a abouti finalement au projet de loi actuel.

2. Il est regrettable que les membres de la Commission n'aient pas à leur disposition les anciens statuts de la Sabena. Ils auraient pu ainsi comparer les statuts actuels, d'une part, et les nouveaux statuts proposés, d'autre part, et se rendre compte des modifications que l'on propose d'y apporter.

Réponse du Ministre.

Il s'agit là d'une méthode de travail qui pourrait être adoptée à l'avenir. Dans le cas actuel, il sera envoyé à chaque membre de la Commission un exemplaire des statuts actuels ainsi que des différentes lois qui ont successivement modifié la loi initiale créant la Sabena en 1949.

3. Il est regrettable que le personnel ne soit pas représenté au sein du Conseil d'administration. Il semble qu'il eût été logique que le nombre d'administrateurs soit porté à 18, de façon à ce que trois mandats soient réservés à des représentants des organisations syndicales les plus représentatives.

Réponse du Ministre.

Le Ministre, tout en comprenant la valeur du principe de cette représentation, ne peut l'admettre dans l'état actuel des choses. En effet, cette modification serait inopportune, car il est indispensable que des contacts soient établis au préalable avec les organisations syndicales, pour examiner sous quelle forme cette représentation pourrait être envisagée.

Il est certain, de plus, qu'une telle modification romprait l'équilibre des différentes représentations au sein du Conseil d'administration. Celles-ci devraient être modifiées, sans doute, d'une façon sensible.

Or, il paraît difficile de le faire dès maintenant, sans qu'un accord ne soit intervenu au préalable quant à la représentation du Congo à la Sabena, accord qu'il est impossible d'obtenir dans les délais voulus.

Le problème de la représentation du personnel africain, fort nombreux, se poserait également.

Tout en ne rejetant pas le principe, le Ministre des Communications estime que cette question nécessite une mise au point qui dépasse le cadre et la portée du projet de loi actuel.

4. Zou het niet aangewezen zijn de balans en de winst- en verliesrekening van de Sabena aan de Wetgevende Kamers mede te delen binnen de maand die volgt op hun goedkeuring door de Algemene Vergadering.

Antwoord van de Minister.

De Minister verklaart zich akkoord met deze suggestie en kon nog tijdig in de Kamer een amendement ter zake laten goedkeuren.

5. Het ontwerp van wet schijnt voor de Algemene Vergadering de mogelijkheid uit te schakelen te beslissen over een vermeerdering van het kapitaal van de Maatschappij. Is dit zo?

Antwoord van de Minister.

Zoals bij artikel 7 van het ontwerp van wet wordt vermeld, worden alleen de artikelen 6, 7 en 8 van de wet van 9 april 1958 afgeschaft.

Deze laatste artikelen handelden enkel over de kwesties die behandeld worden door de artikelen 3, 4 en 5 van het ontwerp van wet dat thans onderzocht wordt.

Anderzijds blijven de artikelen 2, 3, 4 en 5 van de wet van 9 april 1958, die meer speciaal betrekking hebben op de vermeerdering van het kapitaal van kracht.

6. Zal de Directie van de Maatschappij in handen blijven van de privé-aandeelhouders, nadat de Staat de meerderheid zal bekomen hebben, in de schoot van de Raad van Beheer van de Sabena?

Antwoord van de Minister.

De belangrijkheid van de deelname van de Staat uit zich door een meerderheid van zijn vertegenwoordigers in de schoot van de Raad van Beheer.

De aanduiding van de leidende personaliteiten moet rekening houden met deze toestand.

7. Er wordt mededeling gevraagd van de lijst der aandeelhouders, andere dan de Belgische Staat, Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi.

Antwoord van de Minister.

De aandelen zijn op naam en deze lijst wordt bijgehouden op de zetel van de Maatschappij. Zij zal aan de leden van uw Commissie ter inzage gegeven worden.

8. Opportuniteit van de wederaankoop van de aandelen van de privé-sector.

4. Ne serait-il pas opportun de communiquer aux Chambres législatives le bilan et le compte de profits et pertes de la Sabena dans le mois qui suit son approbation par l'Assemblée générale?

Réponse du Ministre.

Le Ministre a accepté cette suggestion et a encore pu introduire en temps utile un amendement à la Chambre.

5. Le projet de loi semble abroger la possibilité qu'avait l'Assemblée générale de décider d'une augmentation de capital de la Société. En est-il bien ainsi?

Réponse du Ministre.

Comme il est indiqué à l'article 7 du projet de loi, seuls les articles 6, 7 et 8 de la loi du 9 avril 1958 sont abrogés.

Ces derniers articles ne traitaient que des matières réglées par les articles 3, 4 et 5 du projet de loi examiné actuellement.

Par contre, les articles 2, 3, 4 et 5 de la loi du 9 avril 1958, qui visent plus spécialement l'augmentation du capital, sont maintenus en vigueur.

6. La Direction de la Société restera-t-elle entre les mains des actionnaires privés, après que l'Etat sera devenu majoritaire au sein du Conseil d'administration de la Sabena?

Réponse du Ministre.

L'importance prise par la participation de l'Etat se traduit par une majorité des représentants de ce dernier au sein du Conseil d'administration.

La désignation des personnalités dirigeantes devra tenir compte de cette situation.

7. La communication de la liste des actionnaires autres que l'Etat belge, le Congo belge et le Ruanda-Urundi est demandée.

Réponse du Ministre.

Les titres sont nominatifs. La liste en est tenue à jour au siège de la Société et les membres de votre Commission pourront en avoir communication.

8. Opportunité du rachat de la participation du secteur privé.

Antwoord van de Minister.

Er wordt slechts een gedeelte van de aandelen van het privé-kapitaal teruggekocht waardoor het privé-aandeel van ongeveer 50 t. h. op 10 t. h. wordt teruggebracht.

Alleen een vermeerdering van het staatskapitaal in de Maatschappij liet toe :

- de meerderheid van de Belgische openbare machten in de schoot van de beheersorganen, en in het kader van de beginselen die de Naamloze Vennootschap beheren, te herstellen, al was het slechts in de Algemene Vergadering, want deze meerderheid zou uiteenvallen na de onafhankelijkheid van de Kongolese Staat ;
- de overwegende invloed van de Staat (voorheen een vetorecht) te verzekeren op het ogenblik dat Sabena bij Air-Union zal aansluiten.

Deze laatste zal in feite het beheer van een belangrijk gedeelte van het maatschappelijk doel van de Sabena overnemen ; dit beheer zal verzekerd worden door de organen van Air-Union waarin de Sabena behoorlijk zal vertegenwoordigd zijn ; het was nochtans niet mogelijk de invloed door middel van de vertegenwoordiging van de Maatschappij normaal te verzekeren, ten minste niet in het huidige systeem van verdeling der machten van de aandeelhouders in de schoot van de Sabena.

De memorie van toelichting van het ontwerp van wet geeft uitleg over deze beide kwesties.

9. Rechtvaardiging van de tussenkomst van de Staat in de intresten van de gewaarborgde leningen, waarvan de opbrengst bestemd is voor de aankoop van vliegend materieel en voor de initiale dotatie van wisselstukken en uitrusting van de werkplaatsen.

Antwoord van de Minister.

Deze tussenkomst is vastgesteld op de helft van de intresten met een maximum van 3 t. h. en een minimum van 2 t. h. en is geïnspireerd door de maatregelen inzake financiering der investeringen in de industriële sectoren in het algemeen en meer in het bijzonder op het stuk van de scheepvaart, waar een gelijkaardige tussenkomst bestaat in het kader van de wet op het scheepskrediet.

Zoals voor de scheepvaart en voor andere industriële sectoren is deze tussenkomst niet terugvorderbaar, en heeft geen rechtstreeks tegendeel.

Het plafond der leningen die door de Staat gewaarborgd worden, wordt van 4 tot 6 miljard gebracht en deze maatregel is gerechtvaardigd door de bijzonder belangrijke financiële inspanning die de Sabena zich moet getroosten in de huidige periode uit hoofde van :

Réponse du Ministre.

Ce n'est qu'une partie de la participation privée au capital qui est rachetée, en vue de ramener cette participation de près de 50 p. c. à 10 p. c.

Seule une participation accrue de l'Etat au capital de la Société permettait :

- de restaurer, ne fût-ce qu'à l'Assemblée générale, la majorité détenue par les pouvoirs publics belges au sein des organes de gestion et dans le cadre des principes qui régissent les sociétés anonymes, majorité qui se trouverait disloquée par l'accession du Congo à l'indépendance ;
- d'assurer l'influence prépondérante de l'Etat (précédemment : droit de veto) dans le cadre de l'entrée de la Sabena dans Air Union.

Cette dernière va reprendre, en fait, la gestion d'une partie importante de l'objet social de la Sabena ; cette gestion sera assurée par les organes d'Air Union dans lesquels la Sabena, comme telle, sera dûment représentée ; toutefois, il n'était pas possible de faire jouer normalement l'influence de l'Etat par le truchement de cette représentation, du moins dans le système actuel de répartition des pouvoirs des actionnaires au sein de la Sabena.

L'exposé des motifs du projet de loi donne des précisions au sujet de ces deux questions.

9. Justification de l'intervention de l'Etat dans les intérêts des emprunts garantis dont le produit est affecté à l'acquisition de matériel volant et de la dotation initiale en rechanges et des équipements des ateliers.

Réponse du Ministre.

Fixée à la moitié des intérêts, avec un maximum de 3 p. c. et un minimum de 2 p. c., cette intervention s'inspire des mesures d'aide au financement des investissements dans les secteurs industriels en général, et plus particulièrement dans le domaine de l'armement maritime où une intervention analogue existe dans le cadre de la loi sur le crédit maritime.

Comme pour la marine et pour d'autres secteurs industriels d'ailleurs, cette intervention se fait à fonds perdu et n'a pas de contrepartie directe.

Le relèvement de 4 à 6 milliards du plafond des emprunts susceptibles d'être garantis par l'Etat, se justifie par l'effort de financement particulièrement important que la Sabena doit consentir dans la période actuelle en raison :

- de omvorming van haar vloot ingevolge het in dienst stellen in de burgerluchtvaart van reactievliegtuigen ; deze omvorming heeft een zeer grote omvang en oefent een invloed uit op de toestand van alle belangrijke luchtvervoermaatschappijen ;
- de deelneming van de Sabena aan de expansie van het luchtvervoer in het algemeen, deelneming die in het kader van Air-Union gewaarborgd wordt en dit aan voorwaarden van rentabiliteit die gevoelig zullen verbeteren.

Het totaal bedrag van de leningen die door de Staat gewaarborgd worden bereikt thans de 3 miljard. De inspanningen inzake investeringen die in een nabije toekomst nog moeten gedaan worden, mogen geraamd worden op 700 miljoen frank per jaar.

10. Om welke reden worden de preferente aandelen door de Staat teruggekocht aan hun nominale waarde van 500 frank ?

Antwoord van de Minister.

De nominale waarde werd aanvaard op basis van de volgende overwegingen :

De wederaankoop van de preferente aandelen geschiedt ingevolge omstandigheden die in feite het maatschappelijk pact van de Sabena grondig zullen wijzigen :

- enerzijds, de aansluiting bij Air-Union ; deze aansluiting is hoofdzakelijk ingegeven door de evolutie van de handelsluchtvaart en kan slechts de toekomstvooruitzichten van de Sabena verbeteren ;
- anderzijds, het onafhankelijk worden van Kongo ; de voorwaarden van samenwerking tussen het privé-kapitaal en de Openbare Machten worden daardoor zonder enige twijfel grondig aangetast ; men kan bovendien niet ontkennen dat voortaan op de verkeersconcessies die aan de Maatschappij door de Openbare Machten werden verleend, een zekere hypotheek zal wegen.

Men bevindt zich dienvolgens in een toestand waarbij, bij gebrek aan een akkoord, de vervroegde likwidatie van de Maatschappij kan geëist worden.

Alhoewel deze uiterste hypothese niet sterk in overweging werd genomen, past het nochtans zich te laten leiden door de statutaire bepalingen die het geval van de vervroegde ontbinding regelen. Op dit stuk voorzien de statuten dat op de verwezenlijking van het actief van de Maatschappij, bij prioriteit en in de volgende orde worden verzekerd :

- de la conversion de sa flotte par suite de l'introduction dans l'aviation civile des avions à réaction ; cette conversion revêt une ampleur exceptionnelle et affecte la situation de toutes les sociétés importantes de transports aériens ;
- la participation de la Sabena à l'expansion du transport aérien en général, participation qui pourra être garantie dans le cadre d'Air Union, et ceci dans des conditions de rentabilité nettement améliorées.

Actuellement, le montant global des emprunts garantis par l'Etat atteint 3 milliards de francs. L'effort d'investissement à consentir dans un proche avenir peut s'estimer à quelque 700 millions de francs par an.

10. Pour quel motif les actions privilégiées sont-elles rachetées par l'Etat à leur valeur nominale de 500 francs ?

Réponse du Ministre.

La valeur nominale a été adoptée sur la base des éléments suivants :

Le rachat des actions privilégiées s'effectue à la suite de circonstances qui, en fait, vont modifier profondément le pacte social de la Sabena :

- d'une part, l'adhésion de la Sabena à Air Union : cette adhésion est essentiellement commandée par l'évolution de l'aviation commerciale et ne peut qu'améliorer les perspectives d'avenir de la Sabena ;
- d'autre part, l'accession du Congo à l'indépendance ; les conditions de l'association du capital privé avec les pouvoirs publics en sont, sans conteste possible, profondément affectées ; on ne peut nier en outre qu'une certaine hypothèque va peser désormais sur les concessions de trafics qui avaient été accordées à la Société par les Pouvoirs publics.

En conséquence, on se trouve pratiquement en présence d'une situation telle qu'à défaut d'un accord, une liquidation anticipée de la Société aurait pu être réclamée.

Sans se placer rigoureusement dans cette hypothèse extrême, il convenait sans doute de s'inspirer des dispositions statutaires qui règlent le cas de la dissolution anticipée. En l'occurrence, les statuts prévoient que, sur la réalisation de l'actif de la Société, sont assurés par priorité et dans l'ordre :

- de terugbetaling aan *hun nominale waarde* van al de preferente aandelen ;
- de betaling van de achterstallige te verhalen dividenden ;
- de terugbetaling van de « Statutaire rekening Staat » ;
- de verdeling van het eventueel overschot tussen al de dividend-aandelen.

In het onderhavig geval weerhoudt de aangenomen formule de terugbetaling van het preferent aandeel aan zijn nominale waarde, maar verzaakt aan de onmiddellijke terugbetaling van de achterstallige te verhalen dividenden (dividenden van de dienstjaren 1958-1959) ; anderzijds wordt het dividendenaandeel gratis afgestaan.

Het betreft dienvolgens een soort compromis gebaseerd op een hypothese die logischerwijze in verband wordt gebracht met de omstandigheden waarin de Sabena zich bevindt.

Men mag ten andere aannemen dat ingeval men tot een vervroegde likwidatie van de Maatschappij zou overgegaan zijn, het te goed maken van het actief zeker de terugbetaling van de preferente aandelen en van de achterstallige dividenden zou toegelaten hebben, alsmede de terugbetaling van een belangrijk gedeelte van de « Statutaire rekening Staat », zoniet van de totaliteit ervan.

In ieder geval zou meer dan één luchtvaartmaatschappij aanvaarden, de door de Staat voorgestelde verrichting voor haar rekening te nemen, indien haar daartoe de gelegenheid werd geboden.

Er moet bovendien vermeld worden dat al de overdrachten van aandelen tussen privé-aandeelhouders altijd verwezenlijkt werden op basis van de nominale waarde.

11. Uitbreiding en waarde van de vloot.

Antwoord van de Minister.

De samenstelling van de indienstzijnde vloot is de volgende :

- 7 helikopters S. 58,
- 28 D.C. 3 en C. 47,
- 9 Convair 440,
- 8 D.C. 6 — 6 A en 6 B (+ 4 in huur),
- 4 D.C. 7 C (+ 4 in huur),
- 5 D.C. 4,
- 5 Boeing 707.

De boekhoudkundige waarde van deze vloot bedraagt 4.130 miljoen frank. Er moet bovendien rekening gehouden worden met het feit dat er zich in magazijn voor 1 miljard frank wisselstukken en onderdelen bevinden.

- le remboursement à *leur valeur nominale* de toutes les actions privilégiées ;
- le paiement des dividendes récupérables arriérés ;
- le remboursement du « Compte statutaire Etat » ;
- la répartition du surplus éventuel entre toutes les actions de dividende.

En l'occurrence, la formule adoptée retient le remboursement de l'action privilégiée à sa valeur nominale mais renonce au remboursement immédiat des dividendes récupérables arriérés (dividendes des exercices 1958 et 1959) ; d'autre part, l'action de dividende est cédée gratuitement.

Il s'agit donc d'une sorte de compromis fondé sur une hypothèse qui se rapproche raisonnablement des circonstances dans lesquelles la Sabena se trouve placée.

On peut estimer, d'ailleurs, qu'au cas où il aurait été effectivement procédé à une liquidation anticipée de la société, la réalisation de l'actif aurait certainement permis le remboursement des actions privilégiées et des dividendes arriérés ainsi que le remboursement d'une partie notable du « Compte statutaire Etat », sinon la totalité.

De toute façon, plus d'une firme aérienne accepterait de reprendre à son compte l'opération faite par l'Etat, si cette possibilité lui était offerte.

A signaler, en outre, que toutes les cessions de titres entre actionnaires privés ont toujours été réalisées sur la base de la valeur nominale.

11. Etendue et valeur de la flotte.

Réponse du Ministre.

La composition de la flotte en service est actuellement la suivante :

- 7 hélicoptères S. 58,
- 28 D.C. 3 et C. 47,
- 9 Convair 440,
- 8 D.C. 6 — 6 A et 6 B (plus 4 en location),
- 4 D.C. 7 C (plus 4 en location),
- 5 D.C. 4
- 5 Boeing 707.

La valeur comptable de cette flotte est de 4.130 millions de francs. Il y a lieu de tenir compte qu'il existe en outre en magasin pour 1 milliard de francs de pièces de rechange et accessoires.

De afschrijvingen die op deze beide posten op het einde van 1959 gedaan werden belopen in totaal :

- 1.005 miljoen frank voor het vliegend materieel en
- 152 miljoen frank voor de wisselstukken en onderdelen.

ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Vraag n° 1.

Dient in littera b) van artikel 10 — laatste paragraaf — niet te staan « overeenkomstig artikel 3 van de wet van ? ».

Antwoord.

Het is hier een misstelling. Er dient inderdaad verwezen te worden naar artikel 3, en niet naar artikel 6.

Vraag n° 2.

De huidige wijzigingen schijnen een weerslag te hebben op de kapitaalverhoging. De artikelen van de wet van 9 april 1958, die behouden blijven, bepalen inderdaad dat het kapitaal verhoogd zal worden van 750 miljoen frank op 1 miljard, doch op deze verhoging zou de Staat enkel kunnen inschrijven naar verhouding van zijn huidige participatie, d.i. 25 t. h.

Antwoord.

In ieder geval kan de bijlage 2 bij de wet van 1958 in haar huidige vorm niet meer toegepast worden. Het is bijgevolg niet nodig gebleken ze op te heffen. In dit geval had men eveneens artikel 1 moeten wijzigen, waardoor de inkleding van dit ontwerp ingewikkeld zou worden.

Vraag n° 3.

In het ontwerp is niet bepaald van wie de Staat de 600.000 aandelen van particuliere aandeelhouders zal inkopen. Werd dienaangaande een overeenkomst bereikt ?

Antwoord.

De particuliere aandeelhouders zijn het onder elkaar eens geworden om aan de Staat het in het ontwerp van wet bepaalde aantal deelbewijzen af te staan.

Vraag n° 4.

Waarom heeft men, in § 3 van artikel 3 van de Statuten van de Sabena, de woorden « bij wege van wijziging van de Statuten », laten wegvallen om de activiteit van de Maatschappij uit

Les amortissements opérés sur ces deux postes, à fin 1959, s'élèvent au total à :

- 1.005 millions de francs pour le matériel volant et
- 152 millions de francs pour les pièces de rechange et accessoires.

DISCUSSION DES ARTICLES

Question n° 1.

Au littéra b) de l'article 10 — dernier paragraphe —, ne faut-il pas lire « conformément à l'article 3 de la loi du ? ».

Réponse.

Il s'agit d'une erreur matérielle. Il s'agit, en effet, non pas de l'article 6, mais de l'article 3.

Question n° 2.

Les modifications actuelles semblent avoir une répercussion sur l'augmentation du capital. En effet, les articles de la loi du 9 avril 1958, qui sont maintenus, prévoient une augmentation du capital de 750 millions de francs à 1 milliard, mais cette augmentation ne pourrait être souscrite par l'Etat qu'en proportion de sa participation actuelle, c'est-à-dire à 25 p. c.

Réponse.

En tout état de cause, l'annexe 2 à la loi de 1958 est devenue inapplicable dans sa forme actuelle. En conséquence il n'a pas paru nécessaire de l'abroger. Il eût fallu dans ce cas modifier également l'article premier, ce qui aurait compliqué la présentation du présent projet.

Question n° 3.

Le projet ne précise pas à qui l'Etat rachètera les 600.000 actions des actionnaires privés. A-t-on obtenu un accord à ce sujet ?

Réponse.

Les actionnaires privés se sont entendus entre eux pour céder à l'Etat le nombre de parts prévu au projet de loi.

Question n° 4.

Pourquoi a-t-on — au § 3 de l'article 3 des Statuts de la Sabena — laissé tomber les mots « par voie de modification aux statuts » pour étendre l'activité de la Société, alors qu'il faut un

te breiden, terwijl er een koninklijk besluit nodig is om aan het beheer van andere maatschappijen deel te nemen ?

Antwoord.

De woorden « bij wege van wijziging van de statuten » werden weggelaten, omdat de alinea er elke betekenis door verloor, aangezien men toch bij wege van wijziging van de statuten alles kan wijzigen.

Vraag n° 5.

Waarom kan de Raad van Beheer niet geldig beraadslagen en beslissen zo niet ten minste zeven beheerders aanwezig of vertegenwoordigd zijn ?

Antwoord.

Het cijfer zeven is gekozen om aldus de waarborg te hebben dat de Raad niet zal beraadslagen in de afwezigheid van een beheerder die de Staat vertegenwoordigt.

STEMMINGEN.

Op artikel 11 van de statuten werd volgend amendement ingediend :

1. In het tweede lid, eerste regel : « vijftien » vervangen door « achttien ».

2. Vóór het derde lid, invoegen wat volgt :

« Drie beheerders worden gekozen door het personeel op lijsten voorgedragen door de syndicale organisaties ; zij worden benoemd door de algemene vergadering. Deze beheerders mogen geen lid zijn van het personeel. »

Dit amendement werd met 9 stemmen tegen 5 verworpen.

Het eerste artikel van het ontwerp (de statuten inbegrepen) werd met 8 stemmen en 6 onthoudingen aangenomen.

Het ontwerp werd bij algemene stemmen en 1 onthouding aangenomen.

Het verslag is met algemene stemmen goedgekeurd.

De Verslaggever,

O. VAN DEN STORME.

De Voorzitter,

H. DELPORT.

arrêté royal pour participer à la gestion d'autres sociétés ?

Réponse.

Les mots « par voie de modification aux statuts » ont été supprimés parce que leur présence enlevait toute portée à cet alinéa ; il est, en effet, certain que, par voie de modification aux statuts, on peut tout modifier.

Question n° 5.

Pourquoi le Conseil d'Administration ne peut-il valablement délibérer et statuer que si sept au moins des administrateurs sont présents ou représentés ?

Réponse.

Le chiffre sept a été retenu pour avoir la garantie que le Conseil ne pourra délibérer en l'absence de tout administrateur représentant l'Etat.

VOTES

A l'article 11 des statuts, l'amendement suivant a été déposé :

1. Au deuxième alinéa, première ligne : remplacer le mot « quinze » par « dix-huit ».

2. Faire précéder le troisième alinéa par ce qui suit :

« Trois administrateurs sont choisis par le personnel sur des listes présentées par les organisations syndicales ; ils sont nommés par l'assemblée générale. Ces administrateurs ne peuvent pas être membres du personnel. »

Cet amendement a été rejeté par 9 voix contre 5.

L'article premier du projet (y compris les statuts) a été adopté par 8 voix et 6 abstentions.

Le projet a été adopté à l'unanimité moins 1 abstention.

Le présent rapport a été adopté à l'unanimité.

Le Rapporteur,

O. VAN DEN STORME.

Le Président,

H. DELPORT.